

SUMARI: Editorial (1) • El soroll, l'incivisme... (2) • Fundació Comtal (4) • Els primers passos de la SOSI (6) • Botigues del barri: entorn Sant Pere més Baix/Arenes (8) • Ranxo Carnestoltes (10) • Antic Teatre (11) • Entrevista a Mari Carmen Silva (12) • Si la cadena es trenca... (14) • El nom dels nostres carrers (16)

BUTLLETÍ INFORMATIU DE L'ASSOCIACIÓ VEÏNAL DEL CASC ANTIC

C. del Rec, 27 | 08003 Barcelona | Tel. 93 319 75 65

EL SOLAR DELS JUTJATS HA DE SER PEL BARRI

EDITORIAL

L'espai de 5.500 metres quadrats on s'ubicaven els antics jutjats és un espai que pertany a l'Ajuntament i que va ser cedit a la Generalitat per usos judicials als anys vuitanta. El trasllat dels antics jutjats a la nova ubicació de la ciutat de la Justícia el 2009 no va suposar un replantejament de la cessió i es va convertir després de l'enderrocament en el buit actual. Sembla, no obstant això, que hi ha un projecte per ubicar-hi l'Audiència Provincial.

Ens preguntem com és possible que les administracions, la Generalitat

en aquest cas, disposin usufructuàriament d'un espai públic sense terminis per dur-lo a terme i l'Ajuntament ho permeti després d'haver passat un temps més que raonable de no utilització. Ens preguntem si no haurien de tenir caducitat les cessions si canvien les circumstàncies i les necessitats.

El veïnat del Casc Antic fa anys que reclamem aquest espai per ubicar-hi equipaments pel barri molt urgents. Les necessitats són molt grans i podríem elaborar un llistat extens que s'hauria de completar amb la participació i consens de les veïnes i veïns.

Com a prioritats diríem un Centre d'Atenció Primària més gran i amb millor equipació que l'actual, un Centre d'atenció a la Drogodependència que pugui atendre les necessitats de les persones usuàries i que disposi d'espais adequats per dur a terme l'atenció.

Afegiríem habitatges de lloguer social, pisos assistits per a persones grans, espais verds, jocs infantils, escola bressol...

Considerem que hauria de ser de ser prioritari per l'Ajuntament recuperar aquest espai per a un barri mancat d'equipaments públics —els pocs que hi ha s'han aconseguit després d'importants lluites veïnals—, un barri densificat i víctima de l'especulació turística.

Un nou equipament judicial a Ciutat Vella és una nova pèrdua d'espai que perpetua la prioritat dels "serveis" al centre de la ciutat. Serveis que es volen accessibles per a tothom a costa de fer-los més hostils per als que hi viuen. Volem una ciutat per viure-hi i no pararem fins a aconseguir-ho! ♦

EL SOROLL, LA BRUTÍCIA I L'INCIVIS

Tot i que ve de lluny la preocupació sobre el tracte que rep el nostre barri a molts nivells, ja fa més d'un any que un grup de veïnes i veïns amb la mateixa inquietud vam sentir la necessitat de treballar conjuntament per aconseguir que el barri fos més tranquil, més net, més cívic. A hores d'ara, avui per avui, aquí seguim.

Després d'una petita treva que van concedir els mesos de l'hivern, continua el problema que predomina als carrers i a les places. Està clar que parlem de l'excés de soroll que molesta, perjudica i ressona per tot arreu, que comença ben aviat i malauradament segueix durant la nit fins ben entrada la matinada.

L'altre gran maldecap és la brutícia que regna als carrers, les escombraries escampades al terra del voltant dels diferents contenidors, les papereres plenes... L'incivisme, la poca educació i el poc respecte pels espais públics és preocupant. Tots aquests fets posen en perill la salut mental i física del veïnat. La situació és insostenible.

És evident que en el barri hi ha un excés de bars i restaurants amb les seves corresponents terrasses plenes a vessar, locals d'oci nocturn, coctel·leries, bars musicals, grups que fan activitat física col·lectiva i s'acompanyen d'altaveus que fan sonar la música a totes hores. Bicicletes, monopatins i patinets circulant a una velocitat inadequada esquivant les persones que caminen per les voreres i les zones de vianants. Poques botigues amb productes de primera necessitat i de proximitat, per no parlar dels pocs veïns i veïnes (afortunadament encara en quedem!) i massa pisos turístics.

Abocador al carrer Princesa.

No hi ha equilibri. Ara per ara, els carrers semblen pertànyer només als negocis i a la riuada de turistes en lloc de ser per a les persones del barri.

Del treball conjunt d'aquest grup de veïnes i veïns han sortit idees variades, com pintar pancartes que s'han penjat als balcons amb frases diferents que conviden a respectar el descans del veïnat, denuncien les conductes incíviques, reclamen silenci; una altra ha estat el disseny d'un document que informa sobre què es pot fer per denunciar problemes rela-

cionats amb el soroll i amb la brutícia. Partint d'una idea de la Xarxa Veïnal del Raval, també s'han enganxat a les papereres, als contenidors i als portals uns petits cartells que informen a través d'unes fotografies ben aclaridores on s'han de llençar les escombraries. S'han fet reunions i passejades pel barri amb els consellers de Ciutat Vella, amb responsables de manteniment, de neteja, de medi ambient de l'Ajuntament reivindicant i proposant canvis i millores.

Ara hi ha altres idees al tinter, com posar una taula al carrer per expres-

SME CONTINUEN...

sar la nostra indignació, informar de la situació en la qual es troba el barri i quines coses es poden fer per millorar, així com fer-se ressò de la tasca que fa la SOSI i convidar a tot-hom que vulgui a formar-ne part i col·laborar.

També ens agradaria comptar amb el suport de tots aquells establiments que, com nosaltres, ben segur trien tenir un barri tranquil i net. En el cas d'aquells que tinguin terrassa o clients a la porta dels seus locals, que mostrin el compromís i el respecte pel veïnat demanant civisme als seus usuaris. En el cas d'aquells que hagin de llençar les escombraries i el reciclatge que ho facin en els horaris i els llocs convinguts.

Estem disposats a continuar treballant col·lectivament donant preferència als interessos del veïnat, per arribar a tenir una xarxa ben consolidada i ajudar el nostre barri perquè no perdi mai la dignitat ni la identitat.

Per això tenim l'obligació de demanar a l'Ajuntament que faci bé la seva feina, que s'impliqui seriosament per trobar la solució a aquests problemes i li exigim que faci complir la normativa que ja existeix sobre els horaris i la limitació de sorolls amb la prohibició de música o activitats esportives amb altaveus, els botellots i les seves conseqüències, el control

Els veïns i veïnes del Passeig Lluís Companys no poden dormir.

de les terrasses, de la seva situació i de la quantitat de taules permeses.

També és imprescindible que hi hagi rètols que informin de quan i com es fan servir els contenidors. Cartells que indiquin on es pot circular o fer esport amb monopatí. Cartells que informin sobre els llocs i els horaris que poden circular els bicitaxis. Especificar per on han de circular els patinets i les bicicletes. Rètols per saber on es pot trobar el vàter públic més proper i fins i tot col·locar-ne més.

De cap de les maneres es pot consentir la passivitat que mostren les administracions en aquestes aspectes. Calen actuacions i solucions immediates. Al cap i a la fi, només exigim que tinguin en compte els

nostres drets, nosaltres ens encarreguem dels nostres deures.

Aquest grup, el nostre, fa reunions al local de l'Associació Veïnal del Casc Antic, que és el centre neuràlgic i la impulsora des de fa molts anys de diverses i variades activitats i reivindicacions socials i veïnals. També es comunica mitjançant un grup de WhatsApp anomenat "Prou soroll". Són ben vingudes totes les persones que en vulguin formar part i que pateixen les mateixes molèsties i preocupacions. Aquest WhatsApp serveix per compartir informacions relacionades amb aquests temes i en ocasions també fa la funció de rebre el suport i la comprensió mútua dels que viuen la mateixa situació.

Us hi esperem! ♦

Totes les pintures i tots els colors
Pintura · Decoració · Drogueria · Neteja
www.coloripinturasola.com

Ara tenim pintures en liquidació!

Mestres Casals i Martorell 20
08003 Barcelona
Tel 93 319 84 04
M Urquinaona / Jaume I

Astúries 18
08012 Barcelona
Tel 93 217 00 68
M Fontana

FUNDACIÓ COMTAL, L'EDUCACIÓ ÉS L

EL NOSTRE ORIGEN

La Fundació Comtal, que té el seu origen l'any 1994, va ser promoguda per un grup de joves exalumnes de l'escola La Salle Comtal de Barcelona.

Fruit de la voluntat de treballar a favor dels infants i joves que vivien al Casc Antic de Barcelona, i creient fermament que els valors del **voluntariat** i la **solidaritat** podien ser un element fonamental per procurar la transformació social de les persones amb menys recursos, es va constituir la **Fundació Comtal**.

LA NOSTRA TASCA SOCIAL

A la Fundació Comtal promovem l'educació i la inserció laboral d'infants, joves i famílies en situació de vulnerabilitat, per tal que millorin la seva qualitat de vida i tinguin l'oportunitat d'un futur millor.

- **Acolлим, acompanyem, donem suport i recolzament a infants i adolescents** perquè es mereixen, més enllà de la seva situació social, econòmica o familiar, **un espai positiu en el qual compartir, aprendre, jugar, somriure i somiar.**

- **Informem, orientem i capacitem la gent jove o els familiars, sense formació ni feina, per afavorir-ne la socialització i l'ocupabilitat.**

La Fundació està situada a Ciutat Vella. Per les característiques del districte i les situacions personals i de diversitat cultural de moltes de les persones que hi viuen i/o hi treballen, es generen moltes situacions que dificulten la cobertura de les necessitats bàsiques de la gent del barri. Des de l'entitat volem donar resposta a aquestes necessitats i oferir un espai que els projecti cap a **un futur amb més oportunitats.**

Durant aquest 28 anys, l'equip humà de l'entitat ha anat creixent, tant en voluntariat com en professionals, i hem consolidat diferents programes que ens porten a afirmar cada cop amb més força que **L'EDUCACIÓ ÉS LA CLAU DEL FUTUR**. Durant el darrer curs vam atendre 2.821 persones amb dificultats.

Volem ser un referent en la intervenció socioeducativa al barri de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera de Barcelona. Per això, dissenyem programes que **reforcen les capacitats d'infants, adolescents, joves i les seves famílies**. I ho fem per mitjà del **suport educatiu i l'acompanyament constant**.

ELS NOSTRES PROGRAMES

Els nostres programes neixen de la realitat del barri i estan pensats per ser **canals de prevenció, acollida i socialització**. Fidels als nostres orígens Lasal·lians, incorporem les línies mestres de la visió de La Salle Catalunya, vetllant perquè cada infant o jove sigui el centre del seu propi procés educatiu, desenvolupant l'**aprenentatge cooperatiu** i oferint una especial atenció a la **diversitat**.

ÀREA RESIDENCIAL

Oferim a infants i joves en situació vulnerable una alternativa temporal

HERBOLARI

Establiment especialitzat en la venda de plantes medicinals, tés, espècies, elaboracions artesanals i productes integrals per a tractaments en fitoteràpia i dietètica.

- Massatges (teràpèutics)
- Teràpies alternatives (Reiki, Flors de Bach...)
- Tallers de (ús de les Plantes Medicinals, Aromateràpia...)

HORARIS:
Dimarts a divendres de 11 a 15 h. / de 17 h. a 21 h.
Dissabtes de 11:30 h. a 15 h. / de 17:30 h. a 21 h.

c/ Flassaders 14, Barcelona 08003
Tel: 93 319 69 42 | herboribera@gmail.com

LA CLAU DEL FUTUR

al medi familiar, i els i les acompanyem en el seu procés de formació integral perquè assoleixin el major grau d'autonomia en cadascuna de les seves etapes vitals i administratives possibles.

ÀREA SOCIOEDUCATIVA

Mitjançant programes com el *Tria Estudi*, el *Centre Obert Tria*, el suport psicològic, o el programa familiar, acompanyem infants i joves en el seu creixement social, educatiu i emocional.

PROGRAMES D'ORIENTACIÓ I INSERCIÓ

Creiem en les potencialitats de les persones, i creiem que incidint en la seva autoestima i ajudant-les en la seva recerca de formació i/o ocupació, podran millorar la seva ocupabilitat. Per aquest motiu, a través del programa *Labora i Incorpora* abordem la necessitat d'accés al mercat de treball de persones en situació vulnerable, i ho fem a partir d'un acompanyament personalitzat al voltant del projecte professional de cada participant.

ESCOLA DE SEGONA OPORTUNITAT

Gràcies a projectes com el Construeix-te, la UEC Comtal, el PFI d'Auxiliar d'Hosteleria, Cuina i Serveis de Restauració o el programa Referents de l'Escola de Segona Oportunitat, oferim a joves d'entre 14 i 21 anys, una nova oportunitat per formar-se i poder així retornar al sistema educatiu o fer la transició cap al món laboral amb garanties d'èxit.

ESPAI TECNOLÒGIC TRIA

Des del Punt Òmnia Tria posem a disposició del barri una aula d'informàtica que té com a objectiu contribuir a trencar l'escletxa digital. Oferim a qui ho necessiti assessorament, cursos i eines per trobar feina i familiaritzar-se amb les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.

ÀREA D'ACCIÓ COMUNITÀRIA

A la Fundació Comtal apostem per l'acció comunitària i el treball en xarxa amb l'objectiu de construir un barri sostenible, inclusiu i amigable. Ho fem creant espais de socialitza-

ció i integració positius com l'espai comunitari Benet Corner.

TRIA FER VOLUNTARIAT!

Totes les iniciatives que portem a terme són possibles gràcies a la feina de l'equip de voluntaris/es que dediquen el seu temps lliure a donar suport als diferents projectes.

Si tu també estàs interessat/da en aportar el teu granet de sorra, pots apuntar-te a fer voluntariat a través del web de la Fundació Comtal, o enviant un correu electrònic a voluntariat@comtal.org. No t'ho perdis. Rebràs molt més del que dones! ♦

FA 45 ANYS, ELS PRIMERS PASSOS D

Hauríem d'aturar-nos de tant en tant i mirar les coses que hem deixat enrere. Passen els anys i ens oblidem de personatges entranyables que van ser la llavor d'organitzacions populars que ajudaren a transformar el nostre país. La Sosi va ser fundada fa més de quaranta anys i molts d'aquells que la van impulsar ja han desaparegut. Sortosament encara hi ha algunes de les persones que van ser rellevants en la seva creació.

Jesús Alcón Burillo va ser un d'ells. En aquestes pàgines del butlletí volem recollir testimonis de la nostra història per no oblidar els nostres orígens i la nostra identitat. En Jesús, popularment anomenat el Secre, que és el càrrec que va exercir durant anys, ha accedit a escriure unes línies que transcrivim aquí, tal com ens les ha fet arribar.

Butlletí n. 3 de la Sosi, febrer de 1977.

El primer contacte que vaig tenir amb l'Associació de veïns "Casc Antic" va ser a la Peña Cultural Barcelonesa (actualment el Palau Alòs). Uns quants veïns, amb Prudencio Sánchez al capdavant, vam crear l'associació. A partir d'aquell moment vaig ser un assidu visitant de la "Sosi", com se la coneixia popularment.

Ens reuníem al "Casal Montserrat" (actualment Palau dels Entremesos). Vam organitzar la vocalia de l'habitatge perquè era la necessitat més urgent que tenia el barri. Hi havia molts edificis en mal estat: semblaven barraques verticals! La vocalia de l'habitatge estava formada per set persones. Ens reuníem per preparar les assemblees que convocàvem cada divendres.

La vocalia va decidir sol·licitar audiència a l'Ajuntament per exposar la situació. No ens van fer cas, llavors vàrem veure la necessitat de mobilitzar la gent del barri. Vam enganxar cartells (pagats pels socis i érem molt pocs!) en els quals convidàvem a manifestar-nos, al principi amb molt poca assistència.

Vam organitzar assemblees veïnals. Ens reuníem en llocs diferents perquè no en teníem un de fix. Vam estar, entre d'altres, al carrer Jonqueres i, al final, vam ocupar uns baixos del carrer Tantarantana (actualment seu d'un club de jubilats de la Caixa).

L'assemblea va decidir que era important consultar uns arquitectes, i així ho vam fer. Vàrem contactar dos equips que varen veure la necessitat de revisar l'estat dels pisos del nostre barri. La supervisió dels arquitectes ens va fer adonar de l'estat precari d'alguns habitatges, molt més del que havíem suposat. Els més afectats es trobaven als carrers de Jaume Giral, Gombau, Metges, etc.

Ens vàrem assabentar que al carrer Comerç s'estava construint un bloc de pisos per a funcionaris de l'Ajuntament. Atesa la precària situació de molts habitatges del barri, ens vam decidir a portar a terme una acció reivindicativa: ens vam tancar dins del bloc i ens hi vam quedar de dia i de nit, malgrat les advertències i amenaces de l'Ajuntament. Finalment, després d'uns dies d'ocupació, vam

Assemblea d'habitatge en el local de la Sosi, 1978.

E LA SOSI

La primera reforma del Born.

aconseguir el compromís d'adjudicar els habitatges a veïns del barri.

Després d'aquest èxit, la Sosi va convocar reunions per determinar quins veïns ocuparien els pisos nous. L'adjudicació dels habitatges es va fer per votacions entre els veïns que ho havien sol·licitat. La Junta de la Sosi no va votar: es va acordar que fossin els veïns qui ho decidissin.

Paral·lelament vam presentar a l'Ajuntament un pla de reformes del barri. El responsable de l'àrea de l'habitatge, en aquell moment el senyor Solans, ens va dir que el pla estava molt ben fet però no solucionava el problema de l'habitatge al barri, ans

al contrari l'empitjorava perquè els pisos en mal estat que els veïns deixaven, per anar als nous apartaments del carrer Comerç, els ocupaven altres famílies i ens tornàvem a trobar amb el mateix problema. Es va veure llavors que la solució era buidar blocs, no habitatges, i calia un PERI (Pla de reforma integral del barri), el qual ha configurat l'urbanisme del nostre barri fins a l'actualitat.

Una altra lluita que va liderar la Sosi va ser la de salvar el Born. L'Ajuntament tenia la intenció de derruir-lo i de fer-hi un pàrquing. Ens hi vàrem oposar i decidírem muntar una "inauguració" ocupant l'espai per demostrar que podia ser un equipament per al barri.

Així, doncs, el 1976 vam idear una festa que anomenàrem "Salvem el Born", "Born Ateneu Popular". A la circumferència central hi havia les associacions de veïns de tota Barcelona, els partits polítics, encara

Junta de la Sosi 1978. D'esquerra a dreta: Jesús Alcón, Anselmo, Prudenci Sánchez, Arturo.

il·legals com el PSUC, el PSC, PT, BR, LCR, MC, etc. Vam muntar una ludoteca, una biblioteca, un casal de jubilats, una pista de jocs i, a la nau dreta cantó Besòs, muntàrem un escenari amb tot tipus d'actuacions. La festa va ser un gran èxit i se'n van fer eco tots els mitjans de comunicació de l'època.

Aconseguírem finalment paralitzar l'enderroc del Born: no va ser un equipament per al barri, però l'espai es va utilitzar durant un temps per a actuacions teatrals, concerts, fires o exposicions, fins a la seva restauració actual. ♦

Enguany la FAVB celebra els seus 50 anys, i la SOSI hi participa des de la seva creació.

Farmàcia Agramonte

Plaça de
la
Llana, 11.

661192472 / 933195921
farmacia.lallana@gmail.com

PASSIÓ PER LA SALUT

**LA TEVA FARMÀCIA AL
BARRI**

Servei a domicili gratuït

BOTIGUES DE L'ENTORN DE SANT PERE MÉS BAIX CANTONADA AMB ARENES DE SANT PERE MÉS ALT

Parlare dels anys seixanta... de les botigues amb les quals el meu pare hi tenia més relació. Després de l'incendi a la nostra botiga el 1960 per culpa del corrent continu, vàrem demanar una altra escomesa de corrent altern i es va fer amb Hidroelèctrica de Catalunya, que anteriorment era FECSA. Per això quan marxava la llum, que era sovint, unes botigues tenien llum i altres no. Molts anys més tard quan les companyies es varen repartir els carrers de la Ciutat, es varen unificar les escomeses.

Al núm. 41 de Sant Pere més Baix hi havia un estanc molt antic. Tenia el núm. 6 de la Ciutat i el regentava el senyor Pepito, una institució a l'època. Tenia un taulell de marbre amb talls i esquerdes. El senyor Pepito era la persona més entesa del barri en bitllets i monedes falsos. Tothom li preguntava si un bitllet o moneda era bo. Corrien molts bitllets falsos i a la botiga els grapaven amb un tiquet que deia "fals". Tornava les monedes del canvi picant al marbre. El meu pare m'enviava a comprar "Caldo de gallina" per fumar que eren uns paquets de color blau i ell deia que mentre els embolicava no fumava...

L'escala de veïns és a Arenes de Sant Pere núm. 2 on hi ha una doble escala. Crec recordar que, a l'estanc, a la rebotiga hi havia unes anelles collades a la paret i fa pensar que fa molts anys allà hi havia un hostal i hi lligaven els cavalls.

Quan va morir el senyor Pepito va continuar a l'estanc la filla i varen pintar les prestatgeries de colors molt rònecs. Cada vegada tenien menys

Número 42 local esquerra de Sant Pere més Baix liquidant roba. Després serà la botiga de roba Trini. 1965.

El senyor Jesús venent fruita al nº 42 local dret de Sant Pere més Baix. Després va convertir la fruiteria en Creacions Quero, confecció per a dona i núvia. 1964.

coses pròpies d'estanc ja que tenien dificultats per a fer "la saca" (els estancs pagaven el tabac i els segells per avançat i amb molt poc marge de venda), van anar derivant a revistes i altres coses, i al cap de poc temps varen plegar. Ells eren llogaters i l'edifici es va vendre i el va comprar en Ramón Sarrablo, sastre de la botiga del costat, que tenia també sastreria al carrer Comtal. La senyora que li va vendre la casa li va donar també un llibre molt antic, amb pergamí, que explicava la història de l'edifici i la relació amb el barri i el monestir de Sant Pere de les Puel·les.

A l'altre costat del carrer de les Arenes hi havia en Brasó, originàriament una botiga de plats i olles, que la regentava l'Enric Brasó (el meu pare li deia Ferm perquè era molt excursionista) i la seva germana. Més endavant van ser l'Enric i la Conxita, la seva muller, i la varen centrar en

parament de taula i cuina. La botiga era molt petita, però molt ben aprofitada, i tenien molta clientela. En aquesta botiga, quan ells es varen jubilar, s'hi va instal·lar la joieria de l'Oscar Aybar que encara hi és.

També a Sant Pere més Baix 37 hi havia la impremta, papereria i joguines Oliveró. Originàriament eren a la Riera de Sant Joan, però amb l'obertura de la Via Laietana ara fa una mica més d'un segle, el carrer va desaparèixer. Varen desplaçar la impremta a Sant Pere més Alt i la papereria i joguines a Sant Pere més Baix 37. Més endavant, la impremta també va anar a Sant Pere més Baix a la banda del darrere. A mi de petit m'agradava veure aquells caixonets de lletres de totes mides i l'olor de tinta i el soroll de les màquines. El gerent era l'Enric Vallès i Oliveró, de la quinta del meu pare i en els anys cinquanta o seixanta "alcalde de

RE MÉS BAIX PERE

BOTIGUES DEL BARRI

Alfons Solà

barri” que era el sistema que tenia el franquisme per controlar la població, però aquest se’ls hi va colar...

L’Enric i el meu pare varen promoure canviar el nom del carrer Claveguera pel de Mestres Casals i Martorell tal com ho indica una majòlica escrita en català l’any 1958. Quan va morir l’Enric, força jove, es va fer càrrec de la gerència la seva germana Carme. La Carme Vallès va ésser una dona empoderada en el seu temps, la impremta va tenir problemes i ella els va afrontar i els va resoldre. Treballaven per a empreses importants, com Foment de Treball i per IBM. Recordeu la informàtica de la primera època que els ordinadors grans de les poques empreses que en tenien anaven amb unes targetes allargades perforades? Doncs les feia ella.

En una trobada a casa seva, ja fa uns anys, ens va ensenyar una marededeu de porcellana, vestida, que tenien a la botiga i que varen tenir amagada durant la guerra en un soterrani de sota la botiga. També ens va ensenyar uns catàlegs de joguines de fa molt més de cent anys, molt boniques. A la botiga hi havia la seva mare i sobretot la seva tia, la senyora Carme, que estava a la caixa, a l’entrada a la dreta, vestida de rigorós negre.

Al costat de l’Oliveró hi havia la cistelleria i persianes Camps que ocupaven la primera de les quatre portalades del que deia en un cartell petit “Antigua casa Nativitat”, després Bernaus i actualment Clarel. L’amo era en Jaume Camps, un home corpulent i d’un parlar molt tranquil, i més tard també el seu fill Pere. Quan els varen fer fora i havent-hi la botiga del núm. 40 buida, la fins aleshores drogueria Nadal, s’hi varen traslladar. També varen ocupar algun pis de l’edifici i el fill feia fer mobles amb vímet i similars. Però de cop en Pere, el fill, va desaparèixer, deien que havia marxat a València, i el seu pare, ja gran, va pagar tots els deutes del fill, cosa que l’honora.

Al número 35 va anar ampliant la botiga de camises Bernaus, l’amo era el senyor Julián Bernaus, que va ser un avançat a l’època. Tenia molts poblets de l’Aragó que li confeccionaven camises i ell les venia (i altres coses) a uns preus molt competitius. Aleshores no calia anar a la Xina, anar a Ossa era suficient. A mesura que es buidaven pisos anava ampliant la botiga i tenia diversos muntacàrregues. Crec que tenia uns vint-i-cinc treballadors i feia primer major i detall i més endavant va passar el major al carrer de Trafalgar a on ara

la policia espanyola fa el DNI. Ell a dos quarts de dues, quan tancaven, estava a la porta fumant un puro. Tinc clara aquesta imatge.

En el número 40 hi hagué durant anys la drogueria Nadal. No sé si era un amic del meu pare o de l’avi, crec més aviat d’aquest últim. El senyor Nadal va obrir una drogueria per fer la competència a la nostra. Aquest senyor no tenia fills i quan va morir la va heretar un nebot, que crec que era fotògraf i va decidir tancar. El meu pare es va quedar amb el gènere que els quedava i els dos dependents. En Paco, el dependent jove, alt i cerimoniós, era especialista en fer vendes a les noies i feia com unes reverències. Va estar setmanes fent el transport amb un carretó de la seva botiga a la nostra de material divers, sacs, etc. En Paco es va quedar a la drogueria i la Pilar va passar a ser la nostra encarregada de perfumeria.

Per acabar, voldria comentar que no tinc cap nota escrita i tiro de memòria, per això us agrairé qualsevol rectificació o ampliació. Qualsevol cosa que es pugui afegir, ho podeu portar a la botiga. Podríem crear un arxiu de “Botigues antigues del barri de Sant Pere”, per si podem anar refent la petita història local del barri. ♦

BON VENT
BARCELONA

C. Argenteria, 41 - 08003 Barcelona
T. 932954053 - www.bonvent.cat

LA BOTIGA DE REGALS DEL BARRI

Artesania local
Decoració
Espelmes d'olor
Parament de la llar
Antiguitats
Joies
Espardenyes
Bosses
Complements

RANXO DE CARNESTOLTES 2022

Ambient a l'hora de dinar.

Seguint amb la tradició, aquest any també s'ha fet el Ranxo de Carnestoltes el dissabte 26 de febrer a la plaça del Forat de la Vergonya.

El ranxo el vam organitzar entre l'Associació de Veïns, i les cooperatives de consum Tota Cuca Viu i Les Horteres de la Ribera, que van fer l'olla vegetariana. Els comerciants del barri hi van participar amb l'aporta-

ció dels seus productes i des de ben aviat un grup de veïns i veïnes vam fer bullir l'olla. També hi va haver un taller de màscares organitzat per la Fundació la Roda.

A l'hora de dinar, a la taula, hi va participar molta gent i l'ambient va ser molt positiu durant tot el matí. Aquesta activitat ens ajuda a conèixer-nos més entre tots els veïns i les diferents entitats del barri.

El nostre agraïment per a tots els comerciants que van fer possible el Ranxo de Carnestoltes.

Agustí, aviram i caça
Alec, ous i derivats
Polleria Angelines
Carns Miquel
Ponce, Polleria i ous
L'hortet d'en Julià
Maria i Joana
Hermanos Alonso
Fruites i verdures Soto
Xarcuteria, Carles Martí
Debón, xarcuteria
Martí Jordi, Carn
Cansaladeria J. Vilà
Lamiel, queviures
La Cansaladeria
Nora, càtering
David carnisser
Carnisseria Anna i Ramon
Arias, carns selectes
Casaponsa, carnisseria
Carnisseria M. Mercè
Bar Restaurant Blau
Cafés el Magnífico
Llegums cuits Jaume
Carnisseria Carles
Fruiteria Vuitcamp

El mateix dia, a la plaça, també hi havia un mercat d'intercanvi i regal, a càrrec de la Caixa d'Eines i Feines. ♦

Servint el ranxo.

Taller de màscares.

La preparació del Ranxo de Carnestoltes.

L'ANTIC TEATRE AL GREC 2022

del 7 al 24 de JULIOL a l'Antic Teatre

GRÈC Festival de Barcelona

Noves dramàtúrgies

LAS HUECAS

Aquellas que no deben morir

7, 8, 9 i 10 de JULIOL - 20:00 h
12€ online / 15€ taquilla

ESCENA125

Noves dramàtúrgies

LOS TORREZNOS

Las cosas

14, 15, 16 i 17 de JULIOL - 20:00 h
12€ online / 15€ taquilla

ESCENA125

Arts escèniques comunitàries

GRUP ARTÍSTIC COMUNITARI
de l'ANTIC TEATRE amb VEÏNES
i VEÏNS del CASC ANTIC

Les vedettes - obertura de procés -

22, 23 i 24 de JULIOL - 20:00 h
12€ online / 15€ taquilla

ESCENA125

Centre Social i Cultural / Sala de Teatre / Terrassa / Bar
c/ Verdaguer i Callís 12, Barcelona 08003 / Tel. 93 315 23 54
+ informació i venda d'entrades: www.anticteatre.com

 ANTIC TEATRE
ESPAI DE CREACIÓ

MEMÒRIA HISTÒRICA DEL BARRI

PARLEM AMB LA MARI CARMEN SILVA

©Elena Fonts

Em dic Mari Carmen Silva i vaig néixer a Galícia el 13 de juny de 1959. El pare i la mare van migrar a Barcelona i la mare va tornar a l'aldea natal, cap al final del primer embaràs, perquè l'àvia l'ajudés en el part i els primers mesos de la nena. Vam tornar a Barcelona quan jo tenia set mesos i soc la gran de cinc germans.

Quan era petita, als estius la família anàvem de vacances a Galícia. De jove no hi volia anar i no hi vaig tornar fins vint-i-cinc anys després. L'aldea on ells van néixer, i jo també, és de la província d'Ourense, un lloc molt petit, on no hi ha vida, i jo estava acostumada a l'ambient de Barcelona.

Jo sempre he viscut a prop de Santa Maria del Mar. Vaig anar a l'escola de monges del carrer dels Banys Vells, després a l'Acadèmia Trilla del carrer d'Argenteria a fer-hi els estudis primaris i, finalment, vaig estudiar Secretariat.

Durant quatre anys vaig treballar a la sabateria Tascón. Em vaig casar i vaig plegar poc després de quedar embarassada; ara no en marxa-

ria perquè amb l'experiència que he adquirit penso que és millor treballar per compte d'altri.

Els diumenges, amb les amigues, anàvem al cinema però ens agradava més anar a ballar a la discoteca, al Rialto, al Trocadero i a d'altres. Ballar m'agrada molt, però ara no hi vaig perquè el meu marit no hi és aficionat.

En Llorenç el vaig conèixer per casualitat. Un dia passava pel carrer del Portal Nou, on els meus sogres hi tenien el forn. Anava amb una amiga i hi vam entrar a comprar una pasta, un noi despatxava, i era ell, em va agradar i així ens vam conèixer.

El meu marit és la tercera generació d'una família de forners que va iniciar el negoci al barri del Bon Pastor. La meva sogra va donar a llum a casa, al forn, i mentre el pare feia la fornada li van portar la criatura perquè la veiés. Es van traslladar al forn del Portal Nou quan el fill, el meu marit, tenia catorze anys.

En Llorenç vingué a aquest forn de la plaça de la Llana l'any 1985, i jo encara em vaig quedar al del carrer del Portal Nou quatre anys. Anys després el meu sogre ens volia traspasar el seu forn del Portal Nou, però ens vam quedar aquí perquè funcionava millor.

Tenim dues noies i un noi. La gran està casada, té dues nenes i viuen a Madremanya, Girona; la mitjana fa deu anys que viu a Londres, i d'aquí a pocs dies es casarà amb un noi anglès; i el petit, que viu a casa. Cap vol seguir el negoci i amb nosaltres s'acaba la tradició familiar.

Aquesta feina és molt esclava. Ara molts forns tenen cambres de fer-

mentació, treballen de dia i la jornada acaba aviat. Per a nosaltres, en canvi, l'ofici de forner comença a la una de la matinada per pastar i fer el pa. L'obrador és a l'espai del darrere de la botiga que té cent anys d'antiguitat i ha sigut forn tota la vida.

Abans, la gent vivia al mateix edifici o molt a prop d'on tenia el negoci. Els propietaris de bars i restaurants del barri trucaven a casa, a les onze o les dotze de la nit, perquè havien fet curt de pa i jo n'estava tipa. Nosaltres vivíem a la Via Laietana, davant del cinema Princesa. El dia que la policia el va desallotjar, va ocupar l'escala i el terrat del nostre edifici i no em van deixar sortir del pis per anar a obrir la botiga. Va ser el "no va más". Tot plegat ens va motivar per marxar a viure a un altre barri.

El canvi més gran del barri fou quan traslladaren temporalment el mercat de Santa Caterina al passeig de Lluís Companys, mentre feien les obres del nou mercat. Aleshores, moltes botigues van tancar: l'adrogueria, perfumeries, botigues de roba de canalla... I no parlem del passeig del Born! De petites hi jugàvem, estava ple de botiguetes. Ara, tot són "baretos" i la gent que hi viu està desesperada.

Quan hi havia el mercat central del Born, nosaltres érem criatures. Els paradistes llençaven fruita, verdura... i quan tornàvem d'escola agafàvem mandarines, taronges, tomàquets...; avui encara en recordo les olors. El Born tenia molta vida, era un barri familiar. Era un poblet dins de Barcelona.

Ara el barri està ple de pisos turístics. L'any passat vam perdre clients

ENTREVISTA

que se'n van anar desesperats pels sorolls, la brutícia i l'encariment dels lloguers. Molts dels pisos són en règim de lloguer i quan toca renovar el contracte en demanen el doble o més. Mai més seran pisos de veïnatge. És una vergonya! A les botigues de barri els pisos turístics ens fan mal, necessitem veïnat estable per tenir continuïtat i no haver de tancar portes definitivament.

L'edifici del davant del forn fa dos anys que l'han buidat. Hi queda una veïna, que hi viu fa seixanta o setanta anys, i no la poden fer fora.

Jo obro a les vuit del matí i tanco a les vuit del vespre, al migdia tenim obert; sempre hem fet aquest horari. Em llevo a dos quarts de cinc tocats de la matinada i torno a casa passades les nou de la nit. M'en vaig a dormir cap a les onze i en la mateixa posició amb què m'estiro al llit m'aixeco.

Abans de marxar de casa deixo fet el dinar del marit i del fill. En Llorenç esmorza al forn a la una de la matinada i a casa fa un dinar-sopar. El meu fill a vegades

ajuda el seu pare al forn. A casa, a mi ningú no m'ajuda.

La nostra botiga és de barri. El banc de fusta que hi tenim té trenta anys i la clientela seu i xerra, hi ha molta comunicació. El sabater del costat es va jubilar i va tancar la botiga-taller abans de Nadal. Amb la d'ell, la floristeria del carrer de les Semoleres i la nostra en quedàvem tres.

La botiga de Can Felip venia samarretes, mitges... Ara, ves a buscar unes mitges al barri! Al carrer de la Princesa hi havia la llibreria Almirall, que tenia un munt de clientela. Ara està tot buit o obren botigues de souvenirs. I pregunto: com és que els donen permís municipal?, és que no veuen la degradació que impera? M'agradaria parlar amb la senyora Colau i dir-li: un supermercat que ven de tot també ha de vendre pa?, on té el forn? El pa és el reclam perquè s'hi entri i es comprin altres productes.

M'indigna veure el carrer de la Llibreteria que en quatre dies ha quedat fet una merda. Cada botiga

que obre és de souvenirs. I els lloguers que paguen!

Quan ens jubilem trobarem a faltar el barri i la clientela, són molts anys de relació i de convivència. Però treballa des dels catorze anys i ja estic cansada. Les tres setmanes que vam tancar per la malaltia d'en Llorenç, m'estava a casa, i vaig trobar a faltar l'ambient de la botiga.

El meu marit diu que no ha fet res més a la seva vida i que no és de discoteques. Els dissabtes anava a dormir aviat, s'aixecava d'hora i marxava a voltar amb la moto. És "motero" i molt aficionat a aquest esport.

Quan tanquem, d'aquí a tres anys, anirem sovint a Girona i a Londres a veure la família, viatjarem amb l'Insero... Hi ha hagut èpoques que hem estat sis anys sense fer vacances. Eren temps difícils. Si tenim salut, aprofitarem el temps i farem tot allò que ens agrada i no hem pogut fer fins ara.

Si podem, traspasarem el forn. El tenim llogat, el propietari mai no ens l'ha volgut vendre. ♦

SI LA CADENA ES TRENCA ENS FOTRE

Fa molts dies que sento parlar de ruralitat, sembla que aquesta paraula estigui de moda. Fa quatre dies els rurals, pagesos, la gent que ens estimem la terra i hi estem compromesos semblava que no existíem i avui hi ha un discurs molt ben après sobre la taula de moltes administracions. Des del meu punt de vista, sense ofendre a ningú, un discurs rural fet pels urbans i en moltes ocasions des-focalitzat i allunyat del territori.

És urgent conèixer i explorar els rurals, per conèixer la realitat i donar respostes reals i ben plantejades. Últimament he sentit molt a parlar d'agroecologia, sobirania alimentària, de l'accés a la terra i d'urgència climàtica. Hi ha un canvi positiu, un interès, estem despertant, hi ha una consciència? Això vull pensar, però hi falta realitat!

Assegut, pensant amb el que m'agradaria transmetre, m'adono que hi ha una part de mi que està contenta ja que hem de ruralitzar el planeta. La ruralitat a la qual em refereixo és un equilibri de convivència entre la gestió d'un entorn per abastir-nos en i ser més autosuficients. Associats a això, per defecte, facis des d'on ho facis, hi aniran lligats uns valors, uns coneixements i una cultura que ens farà estar més connectats amb la realitat. Però sovint sento discursos buits de context i contingut, segura-

ment degut a aquesta moda rural i a aquesta pedagogia rebuda per inputs extens que ens empeny a aquest esperit capritxós, que no tothom es pot permetre, de consum compulsiu dels llocs, les coses, i fins i tot les paraules, sense que s'hi faci una acció reparadora. Això és molt perillós! Si es trenca la cadena, ens fotrem de gana! Visc en un entorn rural i transpiro els canvis que es van succeint, les transformacions força accelerades que s'esdevenen.

Les persones rurals que no han pogut resistir estimar-se la terra sense treure's els complexos es venen la terra, deixen que s'hi especuli, oblidem que és molt més important que una persona agafi aquell tros per produir aliments. O permet que hi acabin posant les urpes grans empreses amb centrals d'energia verda de qualsevol tipus o cultius intensius que paguen un preu de la terra fora de qualsevol legislació en matèria de règim de sòl. Però per què passa en el fons tot això? On tenim la bona política que legisla, planifica i actua amb justícia social, amb sentit comú, responnent a l'emergència climàtica amb una convicció profunda, per convenciment propi?

Per què no hi ha encara cap llei al nostre país que reguli efectivament el preu de la terra rústica i que implanti eines efectives com té França a través

de la SAFER? Ja n'hi ha prou d'escoltar que a França van tallar caps. És això el que s'ha de fer aquí? Per què gairebé dos anys després (i amb 36 anys de retard) de l'aprovació de la celebrada llei d'espais agraris que té com a lloable objectiu "posar fi a la fam, assolir la seguretat alimentària, la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible" a Catalunya, encara no s'ha desplegat?

Aquest passat desembre, TAMBÉ es va aprovar el Pla Estratègic de l'Alimentació de Catalunya 2021-2026 que es fa per complir amb els objectius de desenvolupament sostenible que marca Nacions Unides pel 2030 i vinculat, TAMBÉ, a les polítiques impulsades per la UE del Green Deal. El pla té l'objectiu, TAMBÉ, d'afavorir un sistema alimentari integral, sostenible, competitiu, arrelat territorialment al país i basat en la seva diversitat, que produeixi uns aliments saludables, accessibles i de qualitat, reconeguts per les persones consumidores. Un objectiu coherent amb les lleis d'espais agraris. Catalunya sembla que fa els deures. Però si mirem amb detall el pla, ni tan sols cita la importància de garantir la protecció i l'accés a la terra, de la planificació de cultius i produccions per garantir-nos la sobirania alimentària.

El Pla té moltes actuacions interessants i molt necessàries, com l'arti-

MILAR SANTA CATERINA

Av. Francesc Cambó, 27-31 - C. Álvarez de Castro • 08003 Barcelona

Tel.: 93 295 57 64 - Mòbil: 619 05 40 94

E-mail: santacaterina@milar.es

Enric Esteva Monforte, agricultor, pagès.

culació d'una llei de contractació pública alimentària; l'impuls d'un marc normatiu per incentivar la transició cap a models sostenibles; la incorporació en tots els plans docents de coneixements de l'entorn i l'alimentació, la cuina i el pensament crític (així sigui). Remarca l'impuls en la venda del producte local (tot i que només es marca un augment del 10%). Però com ho farem tot això si no hi ha accés a la terra, sinó hi ha un canvi de model agrari? Com ho farem quan no es parla de canvi de model, de decreixement, i que alhora és mantenen com a objectius inamovibles, com fer més sostenibles la indústria alimentària o incrementar les exportacions? Estic de la sostenibilitat i el ruralisme mal usat i abusiu fins al capdamunt!

Com ho farem quan estem immerses en processos d'aprovació de centenars d'hectàrees per parcs solars? Quan en totes les comarques catalanes trobar terra és una autèntica quimera. Quan encara ara després d'una crisi urbanística gegantina continua la gentrificació agrària a causa de la construcció de nous habitatges turístics, o per a persones que també són expulsades de la ciutat? Quan davant del concepte "d'interès general" es podrà decidir que allò que protegeix la llei ja no és protegible? Com ho farem si al Garraf només queden 47 pagesos de 160.000 habitants?

Per quan serà que es consideri com a interès general l'alimentació i s'enfoqui a produir aliments a partir de l'acció d'una pagesia de talla humana, diversificada, arrelada al territori?

Fa falta parlar de ruralitat, d'agroecologia, de sobirania alimentària, d'accés a la terra i d'urgència cli-

LES HORTERES DE LA RIBERA

Imatges de la Casa Nova de la Vall a Castellterçol, que aporta les verdures a la cooperativa Les Horteres de la Ribera.

màtica, de manera immediata amb mesures que veritablement siguin transformadores per a tothom, en el moment que toca: ara mateix. És més urgent que tant urbans com rurals ho coneguin. És més urgent que els polítics s'ho creguin i compleixin amb el mandat que tenen,

que és, per si no ho saben encara, la de salvar aquest planeta, la seva terra.

Avui volia dir als urbans que tenen un entorn amb un potencial enorme per ser transformat però això ho faré en el proper article. ♦

EL NOM DELS NOSTRES CARRERS:

CARRER GOMBAU

Maria Mas

El carrer Gombau va del carrer Fonollar fins al Mercat de Santa Caterina. Del carrer sols se'n conserva una banda ja que el projecte de l'arquitecte Enric Miralles n'enderrocà una part per construir-hi nous habitatges.

Segons Lluís Almerich en la *Història dels carrers de la Barcelona Vella*, Volum II, "Popularment se'n deia, carrer de la Mare de Déu de la Parra. El poble ha creat i anul·lat molts noms de carrers, a l'impuls d'un fet curiós o d'un apassionament, o d'una mala voluntat. Així, aquest carrer d'En

Gombau, nom d'una família catalana ben distingida, ja tenia la mateixa denominació al segle XIII i al XIV, sense perjudici que al segle XVII li diguessin "carrer de les bruixes", potser perquè allí hi vivien dones dedicades a la pràctica de les ciències ocultes". ♦

SOSI n.37

BUTLLETÍ INFORMATIU DE L'ASSOCIACIÓ VEÏNAL DEL CASC ANTIC

En aquest número hi han participat: Alfons Solà, Antònia Garcia, Elena Fonts, Enric Esteva, Esther Roig, Fundació Comtal, Jesús Alcón, Jesús Pelegrin, Jordi Papell, Josep M. Seguí, Marcela Güell, Marga Suñol, Margarita San Pedro, Maria Mas, Maria Vidal, Mila Bermejo, Montse Alós, Rosa Brugulat.

**VOLS UN BARRI MILLOR? AJUDA'NS A DEFENSAR-LO
AMB L'ASSOCIACIÓ VEÏNAL DEL CASC ANTIC**

Associació Veïnal del Casc Antic: Vine a la nostra seu,
al carrer del Rec, 27 **dilluns, dimecres o dijous de 18 a 20h**
o escriu-nos a associacio@sosicascantic.cat.
Fes-te soci/sòcia! Quota anual: 20€